

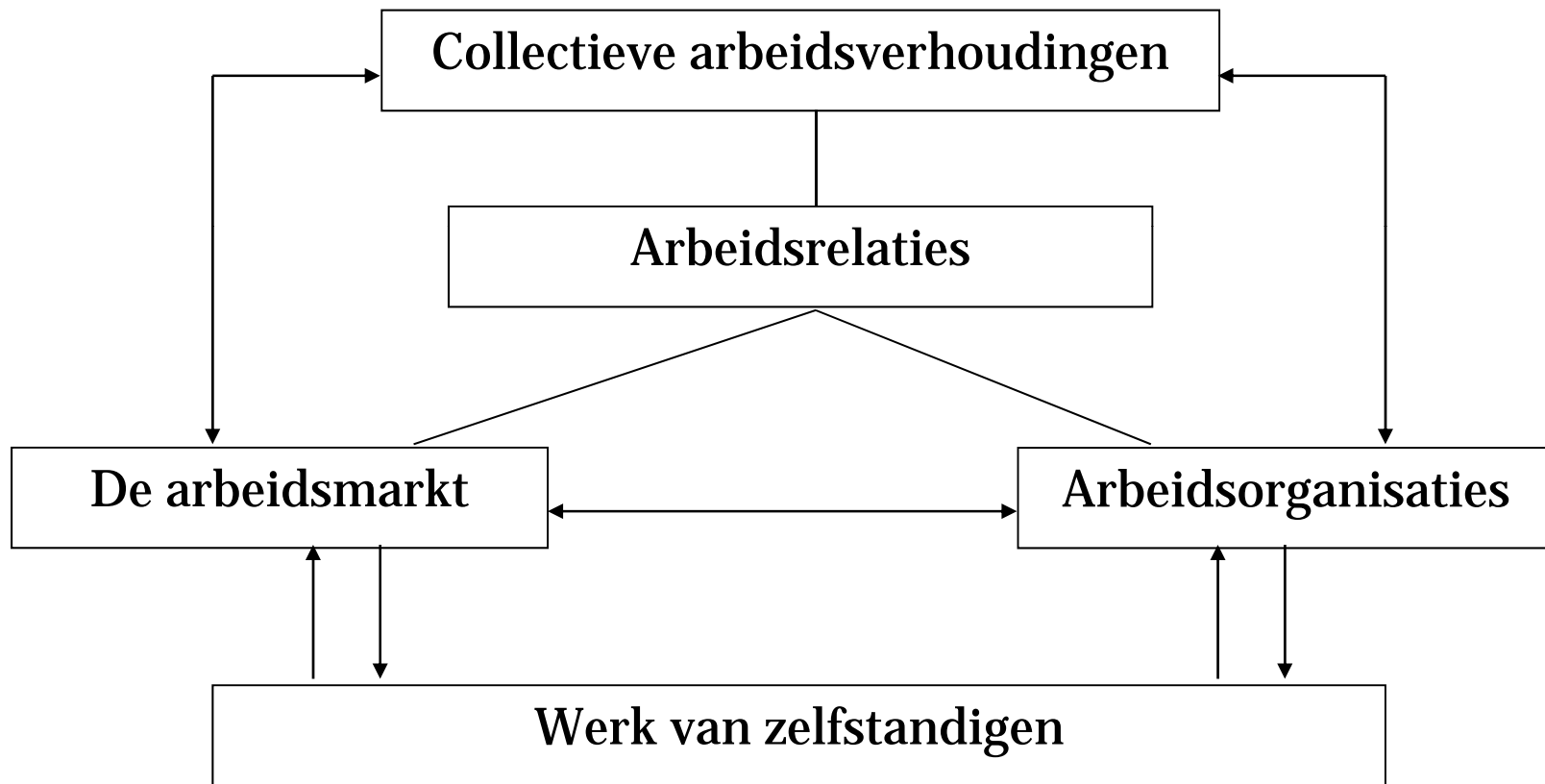
25 jaar onderzoek naar arbeidsvraagstukken

**ONTWIKKELINGEN,
SPANNINGSVELDEN EN NIEUWE
UITDAGINGEN**

JACQUES VAN HOOF

Het arbeidsbestel

Ontwikkelingen

- **Onderzoek naar arbeidsvraagstukken anno 1980: vooral sociologie en psychologie**
- **Sindsdien: een proces van differentiatie en specialisatie:**
 - Opkomst economie van de arbeid
 - Komst van de kundes (bedrijfskunde, bestuurskunde)
 - Snelle groei van een bedrijfstak voor beleidsgericht onderzoek
- **Gevaar voor verkokering?**
 - tussen disciplines
 - tussen universitair en beleidsonderzoek
 - Tussen wetenschap en beleid

Eigen bijdrage van de disciplines

- **Arbeidssociologie:** ongelijke uitwerking van “transformaties” in arbeidsbestel op verschillende categorieën werkenden/werklozen
- **Arbeidseconomie:** consequente toepassing van principe van “nutsmaximalisatie” op een veelheid van (voornamelijk) arbeidsmarktverschijnselen
- **Bedrijfskunde:** bestuurbaarheid en beheersbaarheid van organisaties in verandering
- **A&O psychologie:** de ‘binnenwereld’ en leefbaarheid van organisaties in verandering
- **Bestuurskunde:** 1) arbeidsbestel in de publieke sector 2) beleid als proces

Verhoudingen tussen disciplines

- Raakvlakken in overvloed
- Maar ook domeinclaims c.q. pogingen tot afbakening van het eigen domein
- Versterkt door professionele en bureaucratische institutionaliseringsprocessen
- Grenzen, maar ook grensoverschrijdingen:
 - Op praktisch niveau binnen het beleidsgerichte onderzoek
 - Multidisciplinaire instituten zoals AIAS, OSA, TNO Arbeid
- Spanningsveld: tussen disciplinegericht en probleemgeörinteerd onderzoek

Een tweede spanningsveld: wetenschap en praktijk/beleid

- **Is in alle disciplines (zelfs de “kundes”) zichtbaar**
- **Factoren die daarbij een rol spelen:**
 - Verwetenschappelijking en internationalisering in de wetenschappelijke wereld
 - De opmars van het grootschalige, statistisch geavanceerde survey-onderzoek
 - Een steeds meer ‘instrumentele’ houding ten opzichte van onderzoek aan beleidskant
- **Minder ruimte voor praktijkgericht onderzoek aan universiteiten én minder ruimte voor ‘strategisch’ beleidsonderzoek aan beleidskant?**
- **Gevaar voor verschraling?**

Tien 'strategische' onderzoeksthema's die zich goed lenen voor multi-disciplinaire samenwerking

1. Veranderingen in de arbeidsrelaties
2. Prestaties en productiviteit van individuen en organisaties
3. Intensivering van de arbeid en gevolgen voor werknemers
4. Veranderingen in de beloningsverhoudingen op macro- en ondernemingsniveau
5. Employability: schakel tussen organisatiebeleid en arbeidsmarkt
6. Stromen naar, vanaf en binnen de arbeidsmarkt
7. Veranderingen in arbeidswaarden en gevolgen voor arbeidspreferenties
8. De combinatie van arbeid en zorg en de balans werk-privé
9. Kansen en problemen voor oude en nieuwe zelfstandigen
10. Relatie tussen probleemformulering, implementatie en effecten van beleid